

**องค์การอนามัยโลกประกาศสายพันธุ์ไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ใช้สำหรับผลิตวัคซีนป้องกัน
โรคไข้หวัดใหญ่ประจำปี 2559 สำหรับประเทศทางซีกโลกใต้**

เดือนกันยายนของทุกปี องค์การอนามัยโลกจะจัดการประชุม ณ สำนักงานใหญ่ กรุงเจนีวา ประเทศสมาพันธรัฐสวิส โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลก บริษัทผู้ผลิตวัคซีน และสมาชิกห้องปฏิบัติการเครือข่ายทั่วโลกเข้าร่วมปรึกษาหารือ ในการคัดเลือกสายพันธุ์ไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ได้รับจากสมาชิกห้องปฏิบัติการเครือข่าย เพื่อนำไปใช้ผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สำหรับประเทศทางซีกโลกใต้ ซึ่ง ขณะนี้องค์การอนามัยโลกได้แจ้งมายังศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติแล้วว่า สายพันธุ์ไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ถูกคัดเลือกมาใช้ผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ประจำปี 2559 สำหรับประเทศทางซีกโลกใต้ ประกอบด้วย

It is recommended that trivalent vaccines for use in the 2016 influenza season (southern hemisphere winter) contain the following:

- an A/California/7/2009 (H1N1)pdm09- like virus;
- an A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-like virus;
- a B/Brisbane/60/2008-like virus.

It is recommended that quadrivalent vaccines containing two influenza B viruses contain the above three viruses and a B/Phuket/3073/2013 virus

จะเห็นว่าสายพันธุ์วัคซีนทางซีกโลกใต้ที่ประกาศใช้ในปีหน้า มีองค์ประกอบของสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่เปลี่ยนไปจากเดิม 2 ใน 3 ชนิดคือ

1.สายพันธุ์ A/H3N2 เปลี่ยนจาก A/Switzerland/9715293/2013 (clade 3c.3a) มาเป็น A/Hong Kong/4801/2014 (clade 3c.2a) แม้ว่าทั้ง 2 สายพันธุ์จะมีความใกล้เคียงทางแอนติเจน แต่จากการทดลอง เมื่อนำแอนติซีรัมจากตัว ferret ที่ฉีดกระตุ้นด้วยเชื้อทั้ง 2 สายพันธุ์ และจากแอนติซีรัมของอาสาสมัครที่ได้รับวัคซีนที่มี A/Switzerland/9715293/2013 เป็นองค์ประกอบ มาทำการทดสอบกับเชื้อ A/Switzerland/9715293/2013 และ A/Hong Kong/4801/2014 ด้วยวิธี HI และ Micro-Neutralization test แล้ว พบว่าในภาพรวม แอนติซีรัมต่อ A/Hong Kong/4801/2014 สามารถทำปฏิกิริยากับเชื้อ A/H3N2 ใน clade ต่างๆที่ระบาดอยู่ในขณะนี้ เช่น clade 3C.2a, 3C.3a และ 3C.3b. ได้ดีกว่า แอนติซีรัมต่อ A/Switzerland/9715293/2013

2. สายพันธุ์ B เปลี่ยนจาก B/Phuket/3073/2013 (Yamagata lineage) มาเป็น B/Brisbane/60/2008 (Victoria lineage) เนื่องจากองค์การอนามัยโลกได้ให้ข้อมูลว่า ใน ประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ ที่อยู่ทางซีกโลกใต้ มีแนวโน้ม พบเชื้อ B/Brisbane/60/2008 (Victoria lineage) มากขึ้นและคาดว่าจะระบาดในปีหน้า และเนื่องจากทั้ง 2 lineage มีความแตกต่างกันทางแอนติเจน ดังนั้นผู้รับวัคซีนเชื้อใน กลุ่ม Yamagata lineage แอนติบอดีที่สร้างขึ้นจึงไม่สามารถป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่จากการติดเชื้อในกลุ่ม Victoria lineage ได้ นอกจากนี้วัคซีนที่ใช้กันทั่วไปเป็นวัคซีนแบบ trivalent มีองค์ประกอบของเชื้อ A(H3N2), A(H1N1) และ B lineage ใด lineage หนึ่ง เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการพัฒนาวัคซีนที่มีองค์ประกอบของทั้ง 2 lineage เรียกว่า วัคซีนแบบ quadrivalent ประกอบด้วย A(H3N2), A(H1N1), B- Yamagata lineage และ B- Victoria lineage เป็นทางเลือก แต่ขณะนี้ยังคงมีราคาแพงอยู่ ซึ่ง quadrivalent vaccine สำหรับปี 2559 องค์การอนามัยโลกยังคงเลือก B/Phuket/3073/2013 เป็นตัวแทนของ B- Yamagata lineage อย่างไรก็ดีแม้ว่าสายพันธุ์ B ในองค์ประกอบของวัคซีนจะเปลี่ยนไป แต่สายพันธุ์ B ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ ได้สุ่มมาวิเคราะห์ ระหว่างเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2558 ยังพบเชื้อ B ส่วนใหญ่เป็นสายพันธุ์ B/Phuket/3073/2013 (Yamagata lineage) ร้อยละ 80 และ เชื้อนี้ตรงกับสายพันธุ์วัคซีนที่กระทรวงสาธารณสุขจัดให้กลุ่มเป้าหมายในปี นี้ นอกจากนี้วัคซีนที่องค์การอนามัยโลกประกาศใช้ทางซีกโลกใต้สำหรับปี 2559 ยังคงต้องรออีกประมาณ 6 เดือนจึงจะมีวางจำหน่าย ดังนั้นการวางแผนที่จะเลือกใช้วัคซีนตัวใหม่หรือไม่ จึงต้องอาศัยระบบเฝ้าระวังฯคอยติดตามสายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบว่าประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะพบสายพันธุ์ B/Brisbane/60/2008 (Victoria lineage) มากขึ้นหรือไม่ รวมทั้งสายพันธุ์ A(H3N2) และ A(H1N1)